

Lausunto Uusimaa-kaava 2050 valmisteluaineistosta

59/10.02.00/2017

YLKV 05.04.2018 § 37

Lisätiedot:

maankäyttöpäällikkö Marko Lassila, puh. 050 382 9313
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Uudenmaan liitto pyytää Kauniaisten kaupungin lausuntoa Uusimaa-kaava 2050 valmisteluaineistosta 13.4.2018 mennessä. Lausuntopyyntö on **oheismateriaalina**. Lausuntoaineistoon kuuluvat Uudenmaan rakennekaavan luonnos: kaavakartta sekä merkinnät ja määräykset (**LIITE 1**), Uusimaa-kaavan valmisteluaineiston selostus (**LIITE 2**) sekä Uusimaa-kaavan taustaselvitykset. Lisäksi esityslistan liitteenä jaetaan Uusimaa-kaavan suunnitteluperiaatteet (**LIITE 3**). Koko materiaaliin voi tutustua Uudenmaan liiton verkkosivuilla: www.uudenmaanliitto.fi/uusimaakaava.

Lähtökohdat ja tausta

Uusimaa-kaava laaditaan koko Uudenmaan alueelle ja sen tavoitevuosi on 2050. Uusimaa-kaava 2050 muodostuu strategisesta pitkän aikavälin ns. Uudenmaan rakennekaavasta ja sitä tarkentavista, seuduittain (Helsingin seutu, Itä-Uusimaa ja Länsi-Uusimaa) laadittavista vaihekaavoista. Seutujen vaihemaakuntakaavat tarkentuvat kevään 2018 aikana laajassa vuorovaikutuksessa, jonka vuoksi valmisteluaineistossa ei esitetä niistä kaavakarttoja tai muuta yksityiskohtaista aineistoa.

Uusimaa-kaava 2050 laaditaan merkittävilä osin nykyisten kaavaratkaisuiden ja selvitysten pohjalta kokonaisuutta ajantasaistaen ja selkiyttäen, jonka vuoksi on luonnollista, että tavoitteena on kumota Uusimaa-kaavalla kaikki aiemmat maakuntakaavat ja säilyttää kaavoista vain olennaisimmat ylikunnallista suunnittelua edellyttävät teemat. Niiden aihealueiden, joiden kaavaratkaisut ja selvitykset ovat tuoreita, kaavaratkaisut esitetään nyt laadittavassa kaavassa lähes kumottavien kaavojen mukaisesti. Vastaavasti niiden aihealueiden, joiden toimintaympäristö ja tulevaisuuden näkymät ovat muuttuneet, tai joiden osalta on käytettävissä uutta tietoa, ratkaisuja tarkistetaan ja täydennetään Uusimaa-kaavassa.

Lausuttavana olevan valmisteluaineiston selostuksen keskiössä ovat rakennekaavan ratkaisun perustelut sekä suunnitteluperiaatekortit, jotka kuvaavat kaavaratkaisun lähtökohtia ja ohjaavat rakennekaavan ja tulevien seutujen kaavojen ratkaisuja. Lisäksi selostuksessa käsitellään kaavan lähtökohtia, suunnitteluprosessia sisältäen vuorovaikutuksen ja viestinnän, Uudenmaan asemaa osana kansainvälisiä ja valtakunnallisia kehityskäytäväverkostoja, kaavan väestöennustetta, muita kaavassa käsiteltäviä yksittäisiä aiheita, vaikutusten arviointia sekä kaavatyössä käytettyjä työkaluja.

Uusimaa-kaavan 2050 tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet

Uusimaa-kaavan sisällön päätavoitteilla kuvataan, millaista Uusimaata ta-

voitellaan tulevaisuudessa ja niillä vastataan ajankohtaisiin ja ennakoituihin muutostekijöihin ja haasteisiin. Kaavan päätavoitteet konkretisoituvat suunnitteluperiaatteiden ja seutujen kaavojen erityiskysymysten kautta kaavatyön edetessä.

Uusimaa-kaavan 2050 päätavoitteet ovat:

- Kasvun kestävä ohjaaminen ja alueiden välinen tasapaino,
- Ilmastonmuutokseen vastaaminen sekä luonnon ja luonnonvarojen kestävä käyttö,
- Hyvinvoinnin ja vetovoimaisuuden lisääminen sekä
- Kestävä kilpailukyky.

Näille on määritetty alatavoitteita (selostus, s. 19), joiden tehtävänä on ohjata kaavan konkreettisempia suunnitteluperiaatteita, kaavaratkaisuja, niiden vaikutusten arviointia ja vaihtoehtojen vertailua sekä myöhemmin myös kaavan tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Uusimaa-kaavan suunnitteluperiaatteet on johdettu tavoitteiden ja taustaselvitysten pohjalta ja ne ohjaavat sekä rakennekaavan että seutujen kaavojen ratkaisuja. Rakennekaavassa ratkaisut esitetään yleispiirteisemmin kuin seutujen vaihekaavoissa.

Suunnitteluperiaatteet ovat:

1. Kasvu kestäville vyöhykkeille
2. Elinvoimaisten keskuksien verkosto
3. Liikutaan kestävästi
4. Hyvin saavutettava Uusimaa
5. Erikoistuvat seudut ja elinkeinot
6. Vetovoimainen ympäristö
7. Toimiva yhdyskuntatekninen huolto ja kestävä energia

Uudenmaan rakennekaavan keskeinen sisältö

Uudenmaan rakennekaava koostuu pääkaupunkiseudun ydinalueesta ja siitä ympäröivästä kasvuvyöhykkeestä. Tätä keskeistä aluetta ympäröi Helsingin seudun viherkehä sekä rannikko- ja saaristovyöhyke. Rakennekaavassa on esitetty maakunnan merkittävät keskukset sekä tie- ja raideverkko. Ydinalue ja koko Uusimaa liittyy muihin alueisiin joukkoliikenne- ja logistiikan käytävien sekä kansainvälisien henkilö- ja tavaraliikenteen solmu-kohtien kautta. Viheryttydet jatkuvat niin ikään yli maakunnan rajan.

Koko aluetta koskevat suunnittelumääräykset (17 kpl) korostavat joukkoliikenteen ja logistiikan toimivuutta sekä luonto- ja ilmastonäkökulmaa maankäytön järjestämisessä. Lisäksi kaikkiin kestäväen kasvun vyöhykkeisiin (ydinalueet ja keskukset) kohdistuu yhdeksän yleispiirteistä määräystä, jotka korostavat edellä mainittuja seikkoja sekä seutujen ja keskusten ominaispiirteiden ja -olosuhteiden huomioimista paikallisessa suunnittelussa.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan valmistelu ja erityiskysymykset

Seutujen erityiskysymykset on laadittu erikseen jokaiselle seudulle ja ne

esittelevät mihin kullakin seudulla erityisesti halutaan syventyä kaavatyössä.

Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan erityiskysymykset ovat:

- Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan ja MAL 2019 -suunnitelman yhteensovittaminen
- Edellytysten luominen asuntotuotannon sekä palvelu- ja elinkeinotoiminnan merkittävälle kasvulle olemassa olevaan rakenteeseen tukeutuen
- Kasvun hallittu ohjaaminen keskuksiin, raideliikenteen vyöhykkeille ja muille kestävän liikkumisen alueille ympäristön arvot huomioiden
- Verkostomaisen joukkoliikenteen kehittämisedellytysten parantaminen. Samalla edistään liikkumisen sujuvuutta, turvallisuutta ja vähäpäästöisyyttä
- Kansainvälisen kilpailukyvyn kannalta tärkeiden keskittymien ja liikenneyhteyksien toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaaminen
- Helsinki-Vantaan lentoaseman merkityksen ja vaikutusten huomioon ottaminen
- Elinkeino- ja yritystoiminnan edistäminen seudun erilaiset tarpeet ja vahvuudet huomioiden
- Viherkehän vetovoiman vahvistaminen vastaamaan kasvavaan virkistys- ja matkailukysyntään

Seutujen kaavat tarkentuvat vuoden 2018 aikana vuorovaikutuksessa poliittisten ohjaustoimikuntien, seutujen asiantuntiryhmien ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa.

Kauniaisten lausunto Uusimaa-kaava 2050 valmisteluaineistosta

Uusimaa-kaava 2050 toteuttaa aiemmillä vaihekaavakierroksilla esitettyä toivetta strategisemmasta maakuntakaavasta. Tällä ohjaustasolla kuntien alueelliset ja paikalliset ominaisuudet voidaan varmemmin huomioida kuntakaavoituksessa. Toisaalta tulkinnanvaraisuuden kasvaessa tärkeiden seudullisten tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista jäädä laajassa tulkinnanvarassa paikallisten intressien jalkoihin. Näin ollen seuduttaisiin vaihekaavoihin on tärkeää sisällyttää riittävässä määrin sitovuutta varmistavia määräyksiä. Kauniaisten kehityksen kannalta Uusimaa-kaavan tavoitteet ovat kuitenkin yhtenäisiä ja ne tukevat kaupunkitason tavoitteita ja tahtotilaa.

Kaavakartta esittää pelkistetysti ydinasiat ja suunnittelumääräykset tuottavat ns. yläotsikkotason tavoitteet alueiden kehittämiselle. Näiltä osin tavoitteet tukevat pääosin suunnittelualueen kuntien kehittämistavoitteita ja ovat siirrettävissä asemakaavoitukseen. Suunnitteluperiaatteet sisältävät seutusunnittelun kannalta kattavasti tärkeimmät aihepiirit. Niiden sisältö on tiivistetty siten, että ne huomioivat erikokoiset sekä -taustaiset alueet ja keskuksat.

Kauniainen sijoittuu rakennekaavassa esitettyyn pääkaupunkiseudun ydinalueeseen, eikä kaava rajoita sen kehittämismahdollisuuksia. Kaava-aineistossa Kauniainen on profiloitu palvelu- ja asumiskeskukseksi, joka tukeutuu muuhun seutuun mm. työpaikkojen ja ns. erikoispalvelujen osalta.

Tämä selittyy enemmänkin kaupungin koon ja asukasmäärän kuin fyysisen sijainnin kautta. Luokitus on kaupungin omien tavoitteiden kanssa yhdenmukainen. Helsingin seudun vaihekaavassa on tärkeää tukea riittävästi edullisesti sijoittuneiden pienempien keskustojen edellytyksiä. Näin ollen keskustojen kaupallisille palveluille ei pidä asettaa kokorajoituksia jatkosakaan.

Uusimaa-kaavan tulee tukea seudun kuntien omaehtoista kehitystä sekä koko seudun yhtenäistä kasvua. Siksi on tärkeää, että Uusimaa-kaava on tavoitteiltaan yhdenmukainen MAL 2019 -suunnitelman kanssa, eikä niihin jää keskenään ristiriitaisia asioita tai ristiriitaisen tulkinnan mahdollistavia ratkaisuja. Lisäksi on tärkeää, että kaavalla korostetaan infrahankkeiden merkitystä seudun kehittämisen edellytyksenä. Näin ollen Uusimaa-kaava 2050 voi toimia viestinä valtion suuntaan infrahankkeiden tärkeydestä; Infrarahankkeiden edesauttama Uudenmaan kehitys vaikuttaa positiivisesti koko maan kehitykseen. Seudullisista infrahankkeista ns. ensimmäisessä vaiheessa on tarkoituksenmukaista edistää Espoon kaupunkiradan toteuttamista, koska sen positiiviset vaikutukset ulottuvat kaupunkiradan molempien suuntien lisäksi myös valtakunnallisen raideliikenteen toimivuuteen.

YTJ:

Yhdyskuntavaliokunta merkitsee tiedoksi Uusimaa-kaava 2050 valmisteluaineiston ja esittää KH:lle, että se esittää lausuntonaan Uudenmaan liitolle esityslistatekstistä ilmevän lausunnon.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.